

א) לקמן כד: ט) לקמן כד: א) ולעיל דף ג.א.
ב) כד: א) לקמן כד: ט) לקמן כד: א) ולעיל דף ג.א.
ג) כד: א) לקמן כד: ט) לקמן כד: א) ולעיל דף ג.א.
ד) כד: א) לקמן כד: ט) לקמן כד: א) ולעיל דף ג.א.
ה) כד: א) לקמן כד: ט) לקמן כד: א) ולעיל דף ג.א.

גליון הש"ס

גמ' צבוע זו אפא. היינו אפשה תוס' סנהדרין טו ע"ב ד"ה והכרדלם וכ"כ הר"ק שמואל א יג יח: שם דתנא צבוע. ע"פ ירושלמי פ"ק דשבת הלכה ג עלה דתנא דלא ילא החייט:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה והנחש כו' לאו בכל כו'. י"ב והנחש כו' חולק על זה:

כולה רבי טרפון היא. ורישא לאו דחצר הניזק גמורה עסקינן משום הכי קתני אינה מועדת ודקא מחייב ליה אשן ורגל דחצר המיוחדת לניזק לפירות ופקדן חצי נזק ותו לא משום דלשוורים הוא רשות לשניהם וזכר"ר דמייא: ראו לה אין. כגון פירות וירקות: שאין ראו לה. כסות כלים: לא. דמשונה הוא וחצי נזק הוא דמשלם: ואי רבי טרפון כו'. הא ודאי לגבי שן רשות הניזק הוא דהא דמיוחדת לניזק לפירות ואוקימתה: תמשה פמין הן. נגיחה נגיפה נשיכה רציצה צעיפה: ואם הועדו חמשתן מועדין. והיינו דקתני חמשה מועדין והא דקתני ששן מועדת לאכול כו' לאו אמניינא קאי אלא הכי קאמר ושן ורגל מועדין מתחילתן והא דקתני ושור המועד ושור המזיק ברשות הניזק הכי קאמר והיין העדאיתן דשן ורגל ברשות הניזק: ה"ג מסקיף לה רבינא הא קתני לקמן שור המזיק ברשות כניוק כו"ל. ולא גרס חז"ל דתמשה מן: הא קתני לקמן. דפרק כ"ל דקמפרש לכולהו מועדין דפ"ק וקמפרש נמי שור המזיק ברשות הניזק כ"ל: אי אמרש בשלמא איירי. דקתני תמה ברשות הניזק כזוק שלם צפ"ק היינו דתני פירושא צפ"ק כ"ל ומפרש פלוגתא דרבי טרפון ורבינא: אלא אי אמרש לא איירי בה. דהאי פירקא: מאי כ"ל. אהיכא קאי: ואם הועדו חמשתן מועדין. היינו פירושא דתמשה מועדים דתנן דמתניתין: ושן ורגל מועדין מתחילתן. לאו אמניינא קאי אלא מועדין קתני ואילן: והו שור המועד. הא דאמרן ויש הועדו ממשותן מועדין זרי אור המועד הכתוב דפרשה: ושור המזיק כו' מחלוקת רבי טרפון ורבינא. דפרק שני' והאדם: ויש מועדים כו'. קיפא דמתניתין קא מפריש (והא דלא מנו להו דהי מי משום דלא כתיבן כי דתמשה: אלא פכיס קטנים אורחיה. לרבות ואם רצנה עליהן דכר"ר פטור וברשות הניזק חייבת נזק שלם דתולדה דרגל הוא: לימא מסייע ליה דכמה מועד נמנע כו'. ומתניתין קתני דאינה מועדת לרבות אלא ודאי דמתניתין בגדולים וברייתא בכלים קטנים ויכלדים קטנים וצבחה מועדת למנען מן הצד. הא דקתני מועדת למנען לאו דברייה אלא מן הצד כשהיא מהלכת ויש צדידה כלים ממעכתן בינה לכותל וזו היא שאמרנו) היקה צנופה דרך הלוכה דהיא תולדה דרגל: נפרוא אפא: אף הצבוע. דהני דמתניתין מוסיק: ואמר רב יוסף. דזכותא אחריית: צבוע וזו אפא. ומדמוסקף ר"מ אפא מכלל דברדלס לאו אפא הוא: לא קשיא כו'. דברדלס דמתניתין הוא צבוע וזכר ועליו קאמר רב יוסף צבוע וזו אפא ור"מ מוסיקף אף צבוע נקבה דלא שמה אפא. ורב רב יוסף לאו דר"מ איתמר אלא צבוע איתמר דתניא צבוע וזכר נעשה כו' אלמא צבוע וזכר משתתן נעשה מינין הלכך קרי לה צבוע וזכר ותרווייהו מיקרו אפא דתניא צבוע וזכר וכו' ומשום דמשתנה לצדיה אחרת אלטרין לאוסופי דהדיא. מפי מורי (ו) ולא שמעתי:

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

טז.

עין משפט נר מצוה

קענא א מיי" פ"א מה"ל נזיק ממון הל' ה סגנ עשין טו טו"ע ח"מ ס"י שפט קע"ו: קעד ב מיי" שם הלכה ו טור ש"ע ש"ע סעף ח: קענא ג מיי" שם הלכה ה סגנ שם טור ש"ע שם סעף ז ועין שם בטור:

רבינו הגנאל

מתני'. חמשה תמים והחמשה כו'. ושקלינן וטרינן בהא מתני' ולא מתוקמא שפיר, והירצה רבינא הכי חסורי מחסריא והכי קתני ה' תמים הן, ואין משלמין אלא חצי נזק, ואלו הן נגיחה נגיפה נשיכה רציצה בטיטה. ואם הועדו, חמשתן מועדין לשלם נזק שלם מן העליה. ושן ורגל מועדין מתחילתן הן, השן בראוי לה והרגל לשכר כדורן הילוכה. ושור המועד ושור המזיק ברשות הניזק, מחלוקת ר' טרפון ורבינא. והאדם, המזיק, ויש מועדין כירצא באלו, הזואב והארי והדוב והנמר חשיבי מועדים אלף כל אחד צמדי לאורחיה כגון שצא וזכר ארי ללא אורחיה כגון ארי שטרף ואכל וכן שאר הזואב והארי והדוב והנמר ויש מועדים אלף כל אחד צמדי לאורחיהו דמשלם נ"ש היינו דוקא דחצר הניזק אלא כדכר"ר פטור דהוי שן דכר"ר דלא מדע שמואל בגמ' ארי דכר"ר דרס ואכל פטור ואפי' נחש שאין נהנה מנשיכתו דלאמרינן צפ"ק דמענית (דף טז. ב.) שנתקצו כל הסיות אלא הנחש ואומרות לו מה הנחה יש לך מ"מ כיון דאורחיה דכר"ר הוא כמו רגל ופטור דכר"ר ולא הוא כמו קרן צמר דלא מדע אפי' דמתניתין להזיק דמחשיב ליה גבי אחיני:

כולה רבי טרפון היא רישא בחצר המיוחדת לפירות לאחד מהן ולזה ולזה לשוורים תימה דמשמע הא לשניהם לפירות פטור וא"כ תיפשוט מהכא דפליגי בקושיא דר' זירא וצפירוקא דאזני ולעיל (דף יד. ה.) הש"ס מסופק ולהספדים דגרסי ליה ולזה לשוורים קשיא אפיכא דתיפשוט דלא פליגי דמיוחדת לשניהם לפירות דחשיב ליה חצר הניזק אפי' שיש רשות למזיק להניח שם שורו כ"ש היכא דאין מיוחדת לשוורים כלל חשיב חצר הניזק ואפי' שמייוחדת לשניהם לפירות: ר"א י"ב אין שאין ראו לה לא. אין להקשות דלמא הא דקאמר מועדת היינו לשלם מן העלייה ושאין ראו לה אפי' שמשלם נ"ש כו' טרפון אינו מועד לשלם מן העלייה דלאמרינן צפ"ק (דף יד. ה.) ולשון מועד שייך על זה דלאמרינן הדיוס אינו מועד ויש אומרים מועד וצבא קמפילגי דמר סבר מגופו ומר סבר מן העלייה דע"כ שאין ראו לה לא משלם כי אם חצי נזק דלקמן צפ"ק (דף יט. ה.) דהדיא קתני גבי שן מועדת אכלה כסות או כלים משלמת חצי נזק: ו' והנחש הרי אלו מועדים. [א] לאו בכל עניני הזיק חשיבי מועדים אלף כל אחד צמדי לאורחיה כגון שצא וזכר ארי ללא אורחיה כגון ארי שטרף ואכל וכן שאר הזואב והארי והדוב והנמר ויש מועדים אלף כל אחד צמדי לאורחיהו דמשלם נ"ש היינו דוקא דחצר הניזק אלא כדכר"ר פטור דהוי שן דכר"ר דלא מדע שמואל בגמ' ארי דכר"ר דרס ואכל פטור ואפי' נחש שאין נהנה מנשיכתו דלאמרינן צפ"ק דמענית (דף טז. ב.) שנתקצו כל הסיות אלא הנחש ואומרות לו מה הנחה יש לך מ"מ כיון דאורחיה דכר"ר הוא כמו רגל ופטור דכר"ר ולא הוא כמו קרן צמר דלא מדע אפי' דמתניתין להזיק דמחשיב ליה גבי אחיני: רבי

חמשה תמים הן כו'. ולא ירבוין, אמר ר' אלעזר אינו מועד לרבות על פכיס גדולין, ומשתנה הוא ומשלם חצי נזק. אבל על פכיס קטנים אורחיה הוא נזק שלם משלם. ואמר ר' יוסף דהני דמתני' מן הצד היא אורחיה דהוא היפוך מהתפכת כעין חיובך שדך הבהמה להתחבך בצדיה, אבל לרבות על הכלים לא. ואסיק, איכא דרמי להו מירמא ופריק ר' אלעזר מתני' דתני תם בפכין גדולין, מתנייתא דתני מועדת בפכין קטנים. בפחוקיה דרב יוסף שמעין דנפרוא וצבוע תרווייהו אפא נהנו, מיהו נפרוא שם הנקבה וצבוע שם הזכר א.) ירושלמי בשבת פ"א ר' יוסי ב"ר בון בשם ר' זבדי אחת לשבע שנים הקב"ה מחליף (שלמו) [עולמן] (ב) ממוחא דרישא מתעבד עקרב דומיעא סממא תולעתא דוסייא מתעבדא אורי. ודותרתא מתעבדא דברי, עכברא דטורא מתעבדא חזיר, בר זיובא דנוגא מתעבדא נול. דתניא צבוע זכר לאחר ז' שנים נעשית ערפי. ערפד לאחר ז' שנים נעשית קימוש. קימוש לאחר ז' שנים נעשית חיה, ויש אומ' חזון. חיה לאחר ז' שנים נעשית שד. שדרו שלאדם לאחר ע' שנים נעשה נחש והני מילי בההוא דלא כרע במודים.

א) פי' רבינו הוא כלפינא אחרינא שבי רש"י ז"ל. ב) לפניה נזכרנו שם אימא מומיחא דרישא כו' ומינא שמנא.